

Dincolo de a construi / cum?
integrare, context, intervenție, activare, refacere

Dincolo de a construi / a construi cum?
integreare, context, intervenție, activare, refacere

data trecută

- Contextualism, Regionalism, Regionalism critic
- *Supermodernismul*, după Hans Ibelings
- *Realism obiectiv programatic*, după Dietmar Steiner
- *Orizonturile* identificate de Jena-Louis Cohen, pe care istoria urmează să le confirme

În continuarea acestor idei și pentru a vedea mai bine intersecțiile, suprapunerile lor, ne uităm în continuare la câteva construcții/situații/intervenții în care accentul cade pe altceva decât a construi (mult, repede, impresionant etc.):

- după ce construcția e gata
- instalații artistice în spațiul public
- cercetare, documentare, intervenție
- a construi vs. a îngriji/a întreține
- a construi mai puțin, a construi mai prudent
- restaurare, reabilitare, re-funcționalizare, reutilizare, ... vs. distrugere

după ce construcția e gata

Problematizarea vieții clădirii după intervenția arhitecturii — premisele unei abordări care critică caracterul final al obiectului arhitectural / definirea unui spațiu al libertății intervenției utilizatorilor în continuitate cu proiectul gestionat de arhitect

— Lacaton Vassal – Cité Mulhouse: amenajări minimale ale interiorului locuințelor, controlul costurilor și delegarea responsabilității definitivării locuințelor

— NL Architects + XVW architectuur – deFlat: amenajări și echipări ale întregului și ale ansamblului

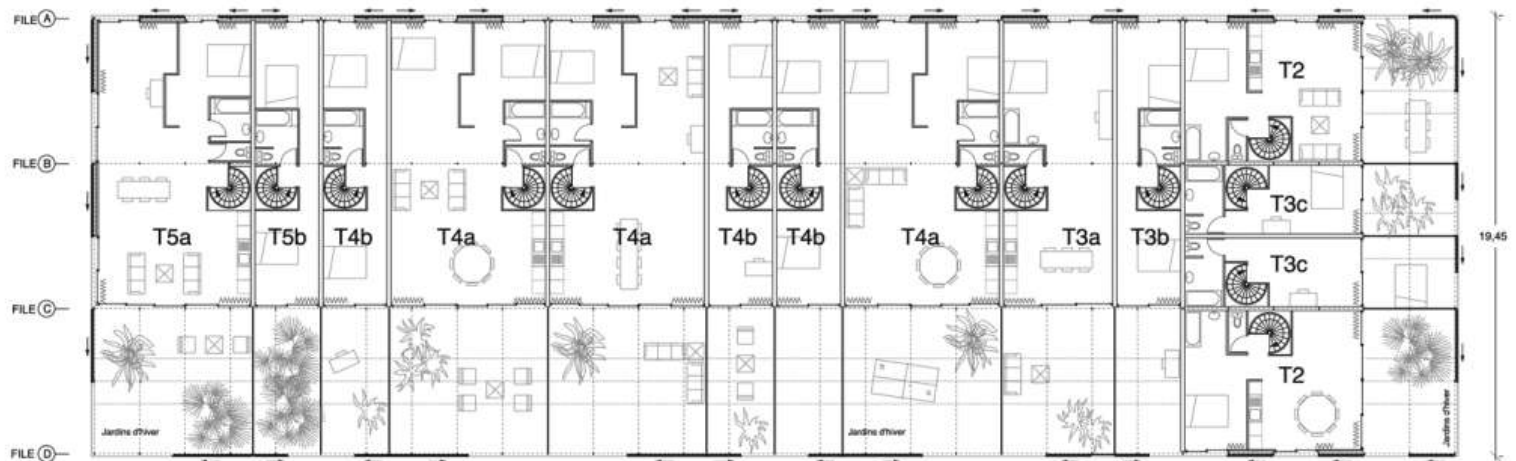

Lacaton & Vassal, Cité Manifeste, Mulhouse, France, 2005
<https://www.lacatonvassal.com/index.php?idp=19#>

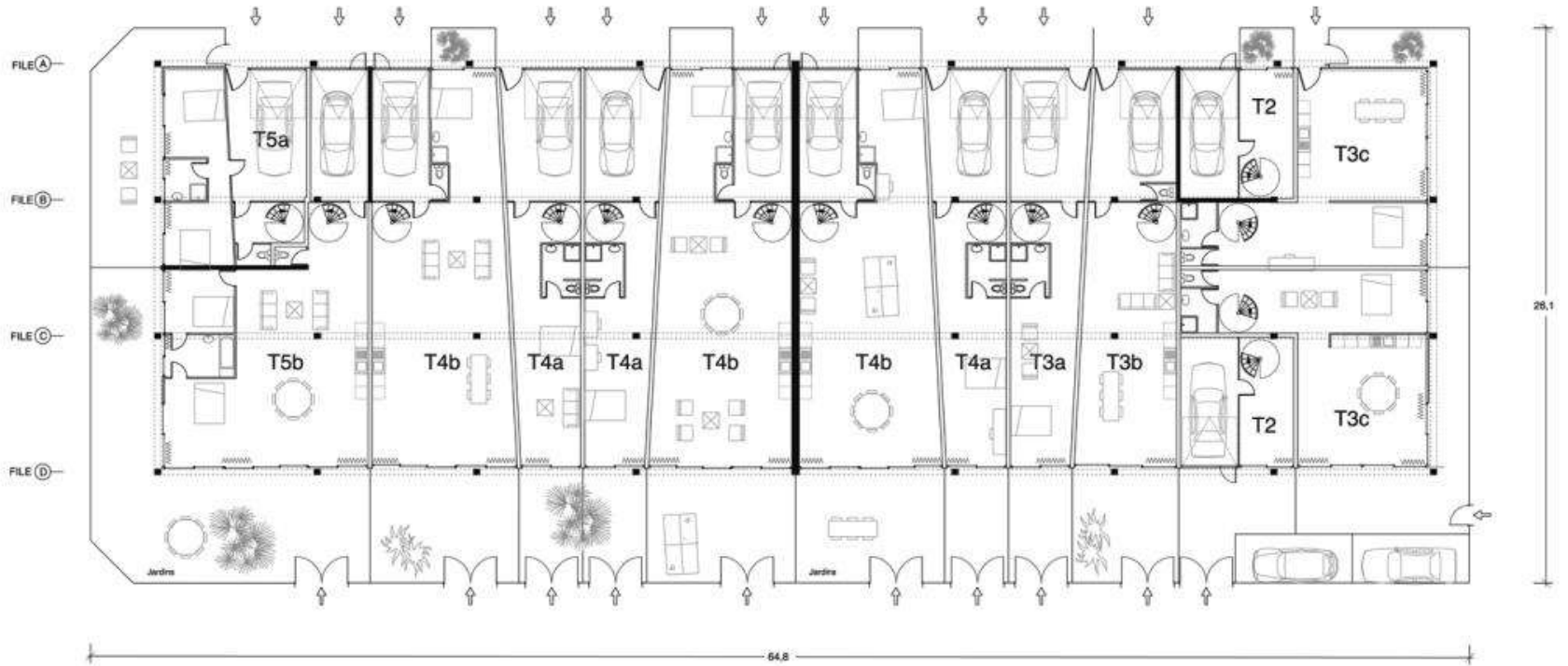

PLAN R+1

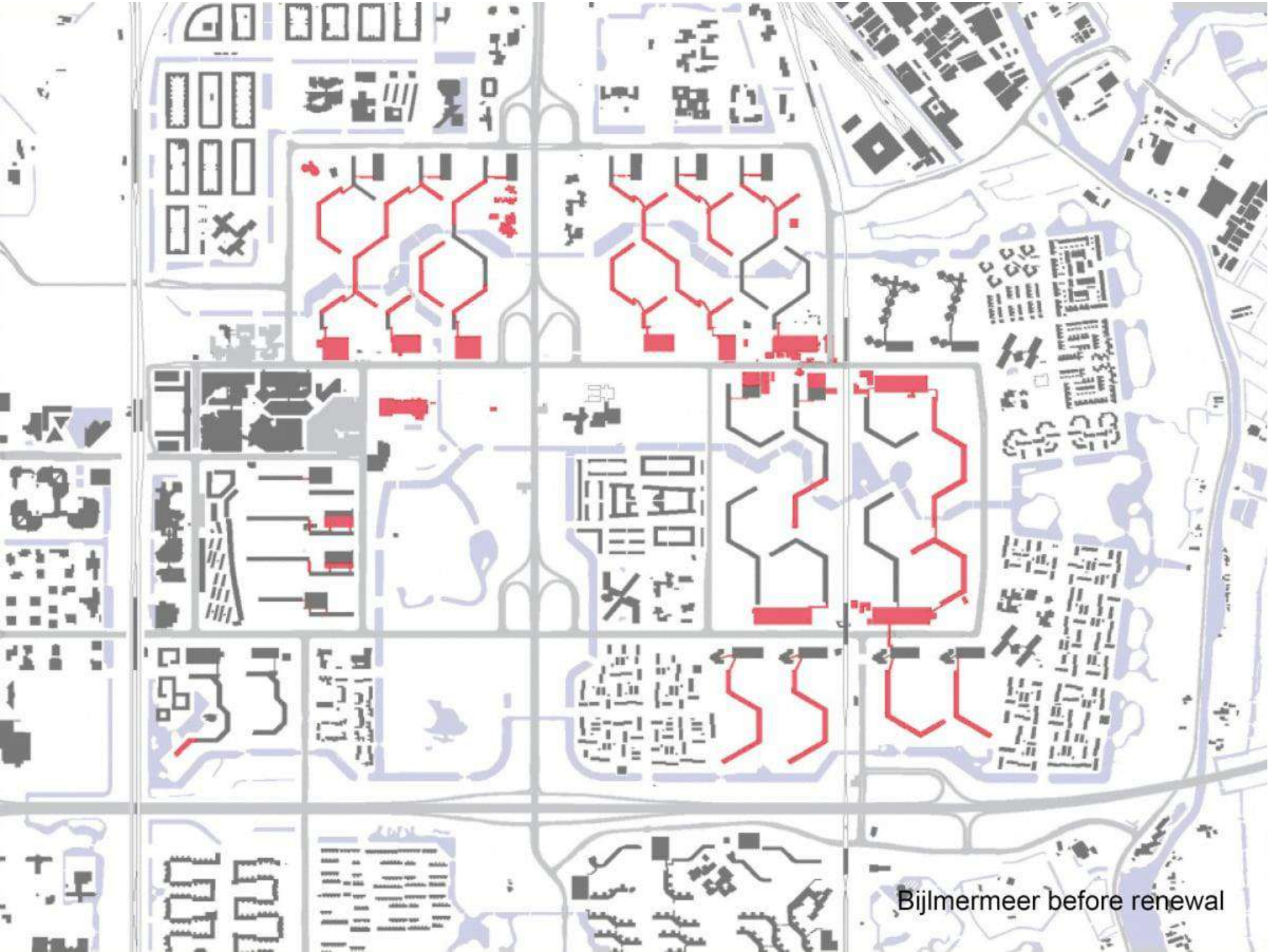
PLAN RDC

Bijlmermeer before renewal

Bijlmermeer after renewal

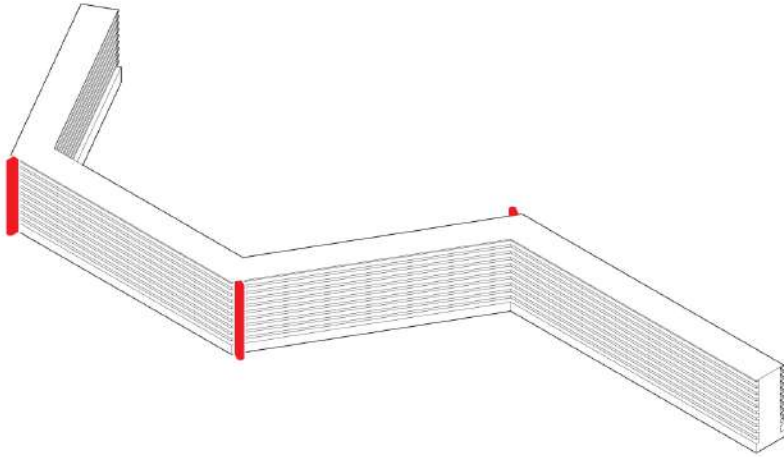

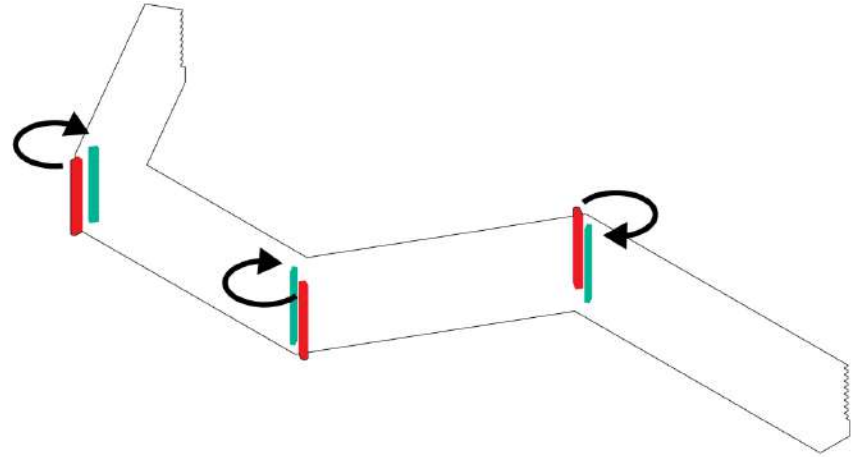
© Roeland Koning © Roeland Koning

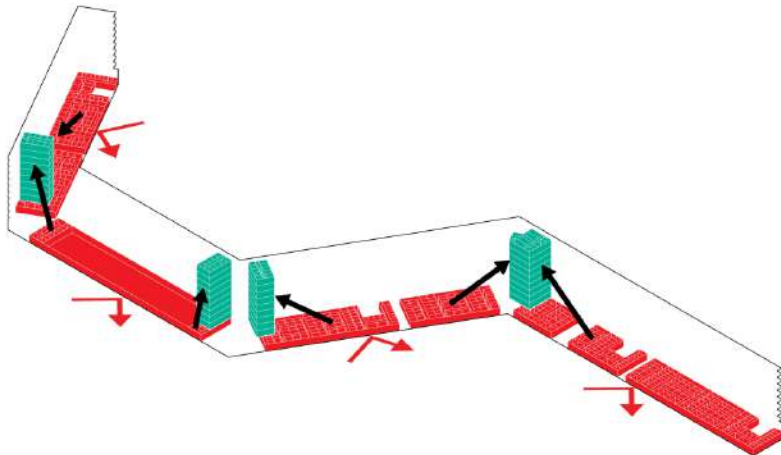

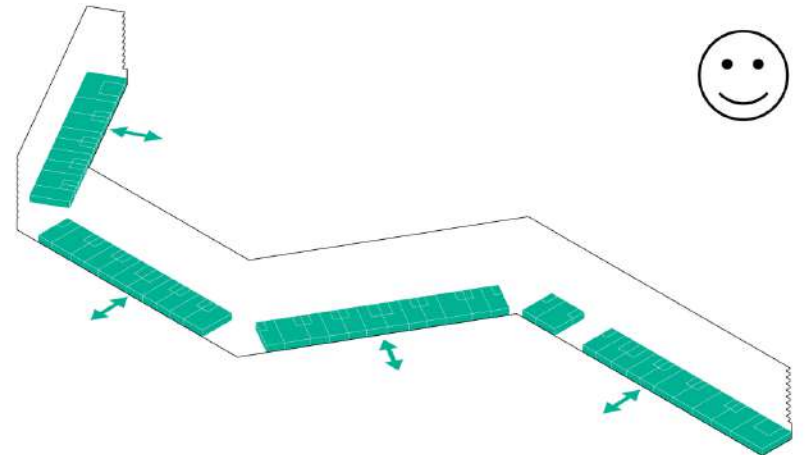
additional elevators placed in the 80s: disruptive verticality

concrete additions removed: new elevators placed inside the existing cores

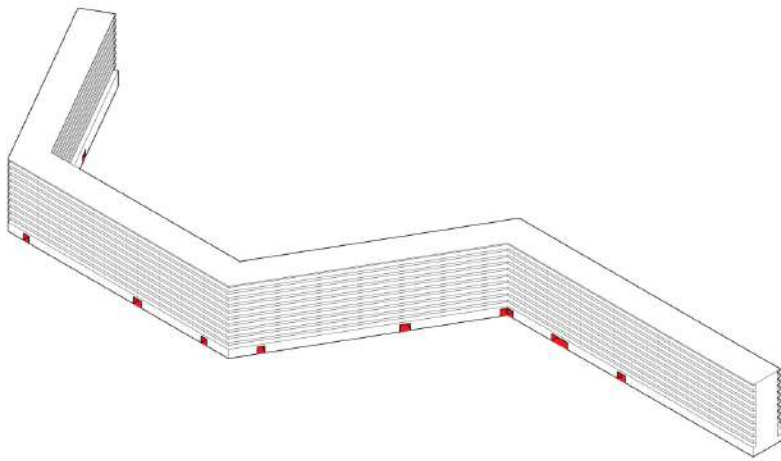

relocating storage spaces to upper levels: ground level free for more interactive inhabitation

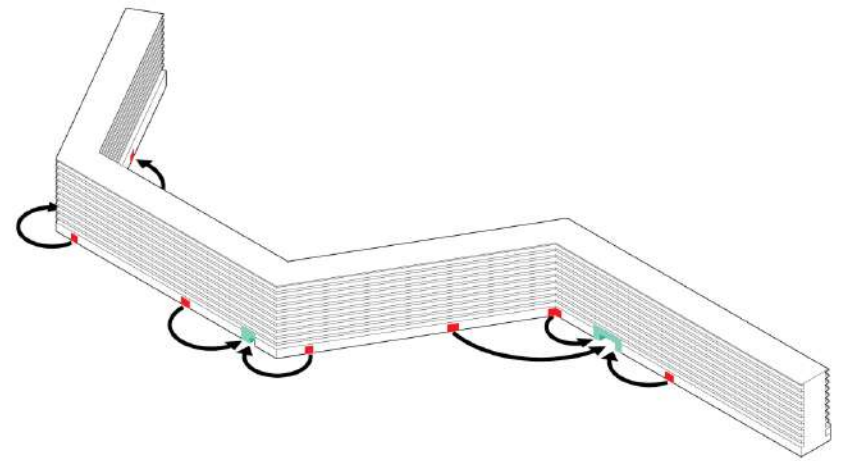

plinth activated, dwellings and workspaces at ground level: friendly interface

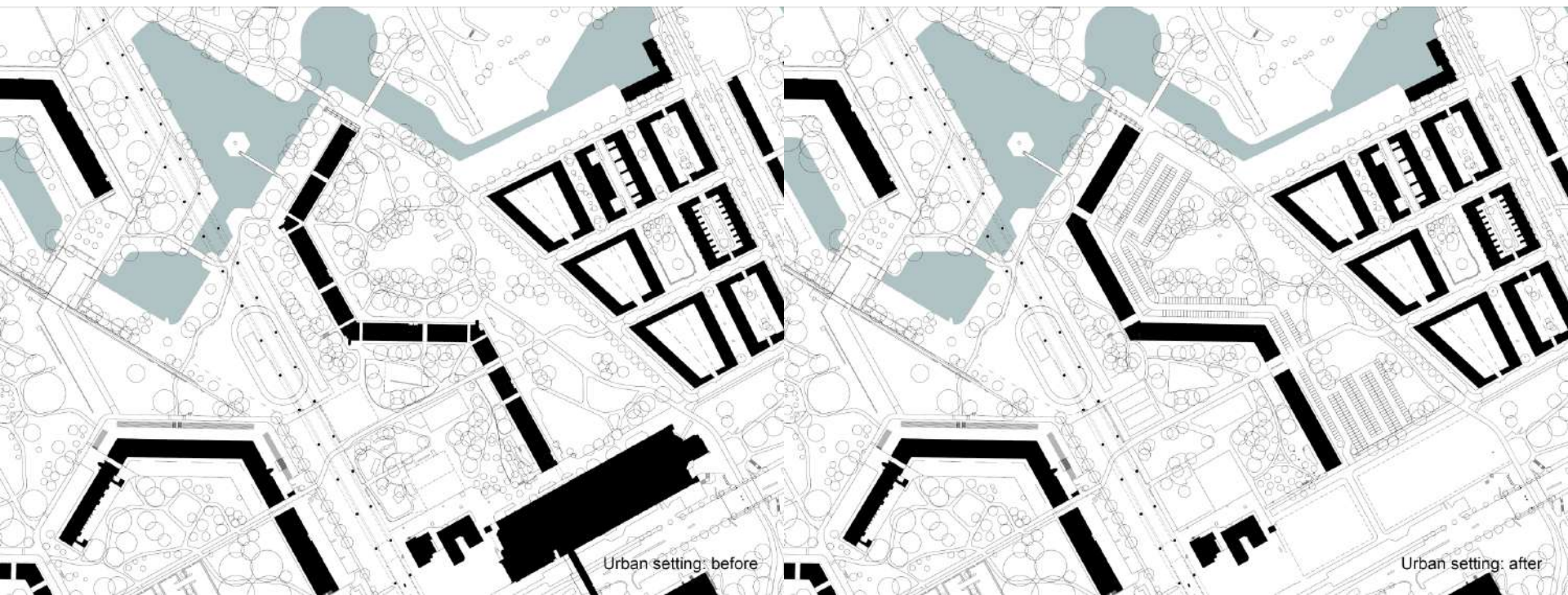

many small underpasses: limited in height by the 'interior street' at + 3meter

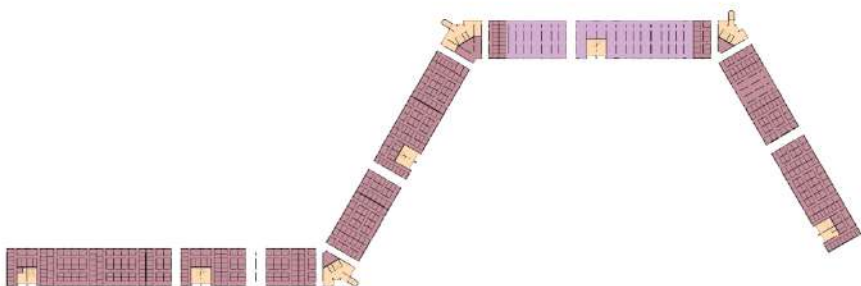

interior street obsolete: regrouping of underpasses to create larger openings

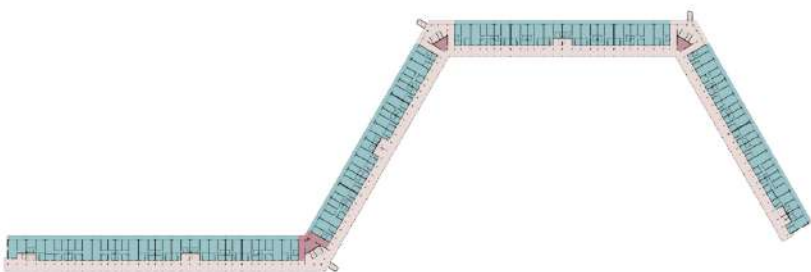

Urban setting: before

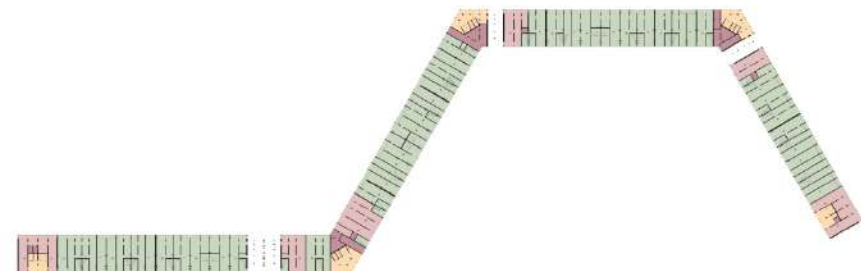
Urban setting: after

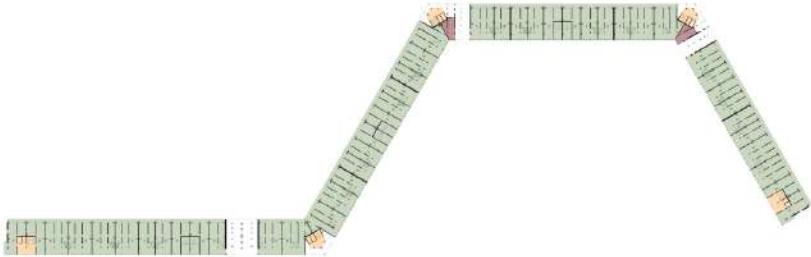
Groundfloor: before

1st floor: before

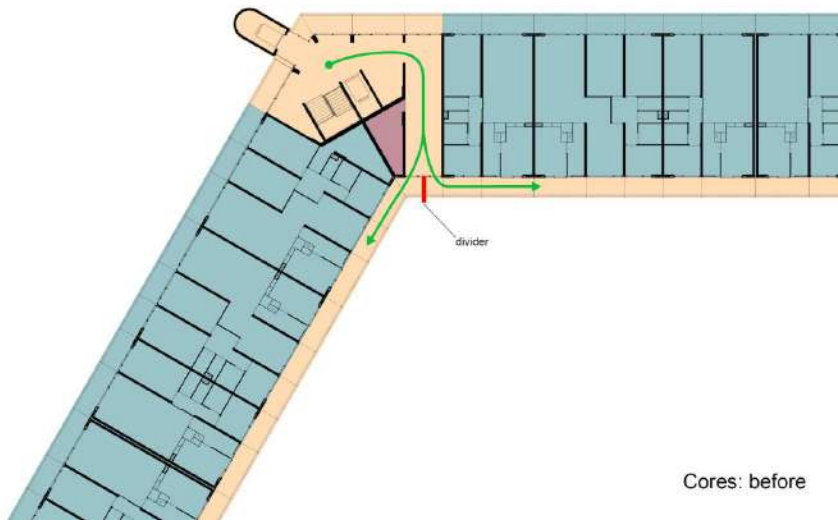

Groundfloor: after

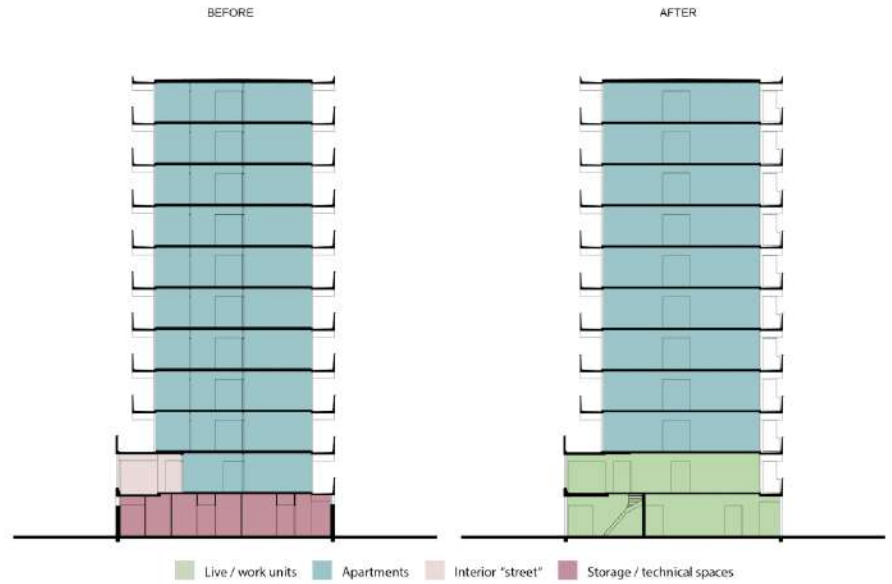

1st floor: after

Cores: before

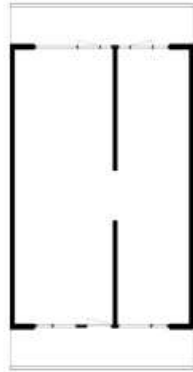
Cross section

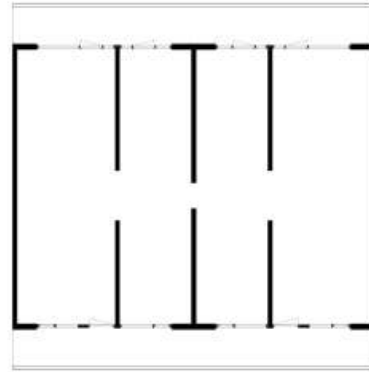
Cores: after

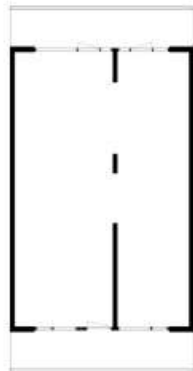

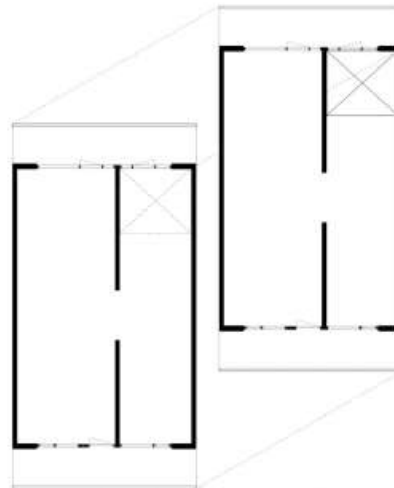
typical unit

horizontal connections

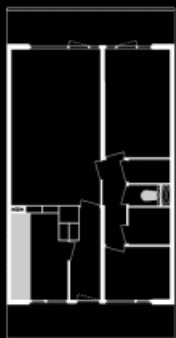

breakthroughs

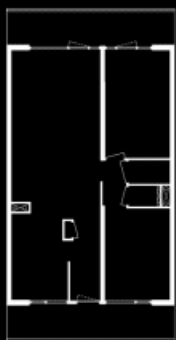
vertical connections

1974

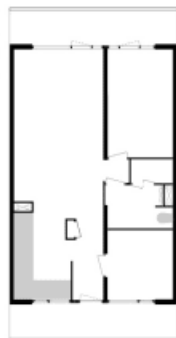
original unit

2013

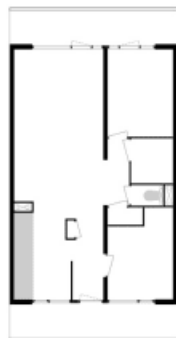

delivered unit

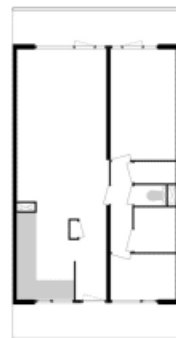
2016

H# 507

H# 308

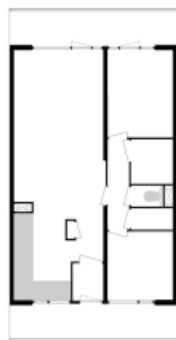
H# 907

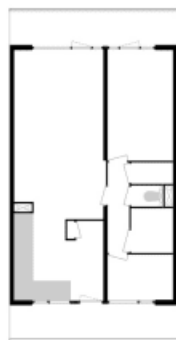
H# 418

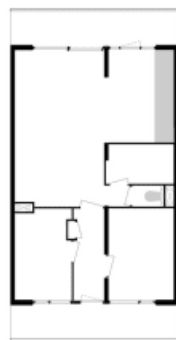
H# 311

H# 132

H# 535

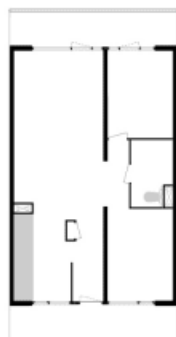
H# 735

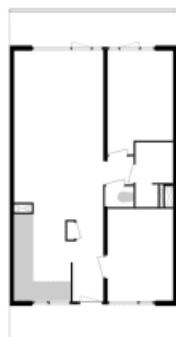
H# 118

H# 312

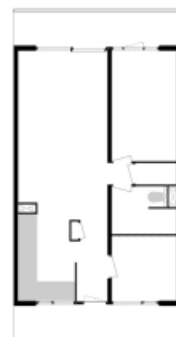
H# 230

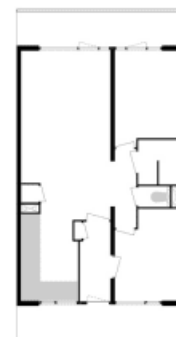
H# 137

H# 824

H# 118

H# 718

Unit type A

mutations

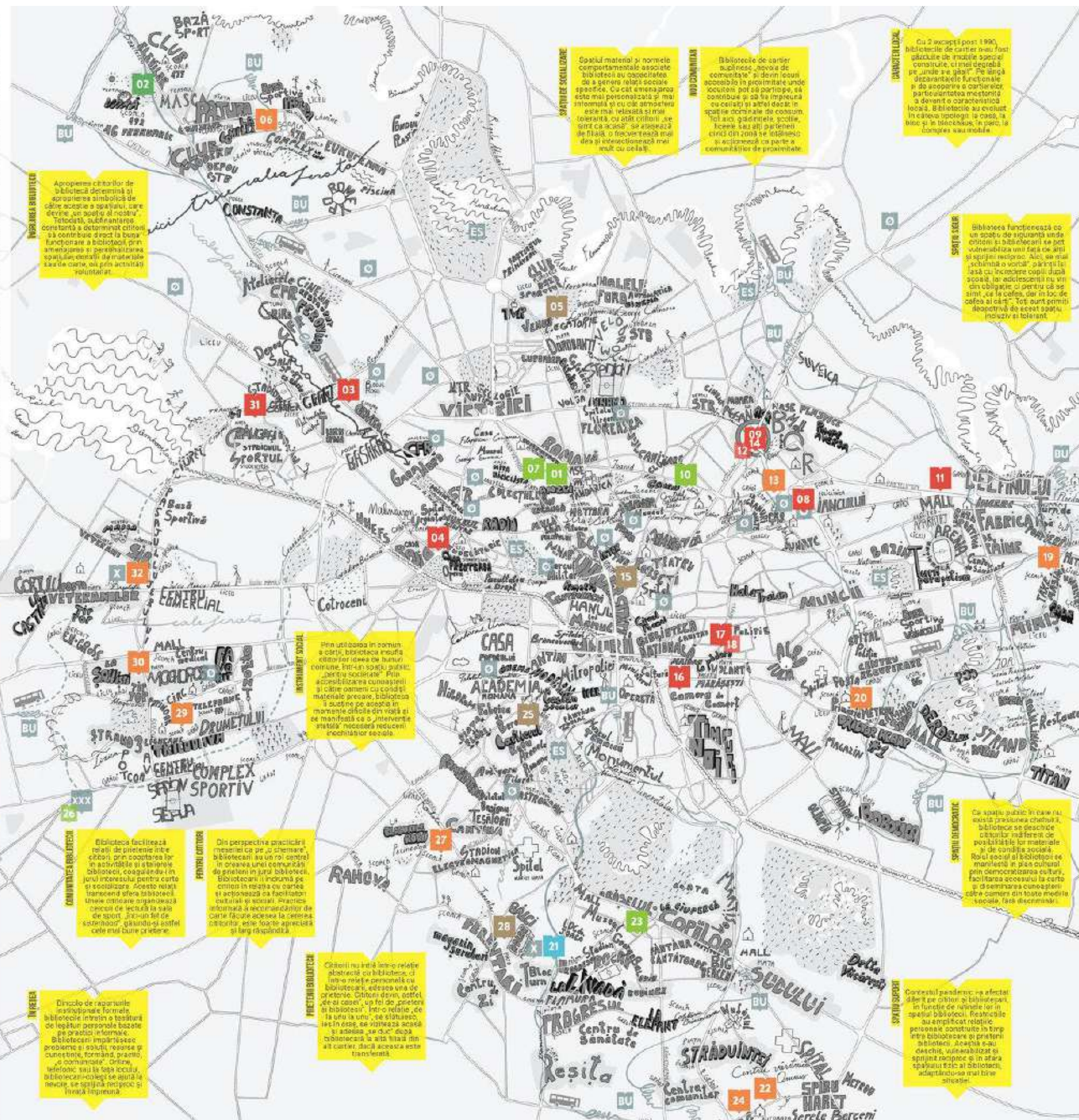

instalații artistice în spațiul public

Realizarea de structuri temporare, semi-permanente sau a unor instalații a căror miză este stimularea unui răspuns (nu neapărat construit) din partea unui grup

- Studio Basar – Harta Bibliotecilor de Cartier din București (HBC)
- Atelier Ad-hoc – Instalație publică plaja Cheson

Harta Bibliotecilor de Cartier din București (HBC), studio BASAR, Bucuresti, 2023

LEGENDA BIBLIOTECHE

- LA BLOC - STRADAL**

03. BIBLIOTECA CEZAR PETRESCU
Calea Grădinarilor, Nr. 192

04. BIBLIOTECA MARIN PREDA
Str. Vărbilor Voști, Nr. 168, Bl. 208

08. BIBLIOTECA LUCIAN BLAGA
Str. Mihai Bravu, Nr. 116, Bl. C2

09. ARTOTECĂ

Str. Mihai Bravu, Nr. 6, Bl. 60C

11. BIBLIOTECA COSTACHE NEGRUZZI
Str. Mărturisitorilor, Nr. 230, Bl. 62

12. BIBLIOTECA SONORĂ PENTRU NEVĂZĂTORI

Str. AMBLOPI - BSNĂ, găsindu-se la ieșirea

Str. Tâmpa, Nr. 2, Bl. 11

14. MEDIATECA

Str. Mihai Bravu, Nr. 6, Bl. 60C

16. BIBLIOTECA EMIL GÂRLĂEANU
Bl. Octavian Goga, Nr. 6, Bl. M25

17. BIBLIOTECA BOGDAN PETRICESCU HAȘDEU
Str. Tâmpa, Nr. 2, Bl. 11

18. INSTITUTUL MIRCEA ELIADE (găsimis la ieșirea)

Str. Tâmpa, Nr. 2, Bl. 11

21. BIBLIOTECA NICHIȚĂ STĂNESCU
Calea Grădinarilor, Nr. 19, Bl. 119

LA BLOC - PAVILION

06. BIBLIOTECA PETRE SPIRIDESCU
Str. Filaret, Nr. 1, Bl. 111

13. BIBLIOTECA ALEXANDRU ODDESCU
Str. Oborului Nou, Nr. 6, Bl. P10

19. BIBLIOTECA LIVIU BREABEANU
Str. Lucrului Păcătoșilor, Nr. 13, Bl. B1

20. BIBLIOTECA ION NEDULGE
Str. Doctorilor, Nr. 97-118, Bl. 63

22. BIBLIOTECA OTILIA CAZIMIR
Str. Tâmpa, Nr. 19, Bl. 51

24. BIBLIOTECA ALEXANDRU MACEDOANȘI
Str. Tâmpa, Nr. 13, Bl. 52

27. BIBLIOTECA VASILE ALECSANDRI
Căminul Femeilor, Nr. 22, Bl. C

29. BIBLIOTECA MIHAI EMINESCU
Al. Vădușii Păcătoșilor, Nr. 3, Bl. B514

30. BIBLIOTECA NICOLAE LABIȘ
Str. Brezoiu, Nr. 2, Bl. 5314

32. BIBLIOTECA GEORGE TOPĂRICEANU
Str. Vărbilor Voști, Nr. 7-9, Bl. 5

LA CASA

01. BIBLIOTECA MIHAIL SADOVEANU
Str. Tâmpa, Nr. 10, Bl. 4

07. BIBLIOTECA ION CREANGĂ
Str. Crețeanilor, Nr. 10

10. BIBLIOTECA DIMITRIE CANTEMIR
Str. Vărbilor Voști, Nr. 62

13. BIBLIOTECA GEORGE COSBUC
Str. Brezoiu, Nr. 10

26. DEPOZITUL DE COLECȚII NICOLAE OLARUȘ
(găsindu-se la ieșirea Str. Tâmpa, Nr. 10, Bl. 4)

ÎN BLOC/HAUS

05. BIBLIOTECA IOAN SLAVICI
Str. Bănu Brătar, Nr. 26

15. BIBLIOTECA ELENA VĂCĂRESCU
Str. Colței, Nr. 27

25. BIBLIOTECA IENĂCĂȚĂ VĂCĂRESCU
Str. Bostanilor, Nr. 10

28. BIBLIOTECA GHEORGHE ȘINCAI
Str. Președintelui Femeilor, Nr. 5

ÎN PARC

02. BIBLIOTECA DIMITRIE BOLINTINEANU
Bl. Grădiniștii Noi, Nr. 105

LA COMPLEX

21. BIBLIOTECA NICOLAE BALDESCU
Str. Grădiniștii Noi, Nr. 92-93

BIBLIOTECA ÎNCHISE ÎNTOARȘĂ 1990!

00. SPATI PIERDUTE

X INCEPE ÎN BIBLIOTECĂ (depozite)

ES. BIBLIOTECA ESTIVALE (amulate)

BU. BIBLIOTECUZE (amulate)

BIBLIOTECĂ
DE LEZĂRI ȘI DE
DOCUMENTE
Primăria
Capitalei

BIBLIOTECĂ
DE LEZĂRI ȘI DE
DOCUMENTE

Bibliotecile publice din București nu au beneficiat în evoluția lor de un program de construcție de spații dedicate. Amplasarea inegală în teritoriu le scade accesibilitatea, iar numeroasele sedii improprii le afectează funcționarea. În ciuda subfinanțării cronice, bibliotecile rămân locuri importante pe harta cartierelor. În contextul fragmentării, privatizării și dispariției spațiilor comunitare, unele biblioteci de cartier funcționează ca adevărate centre comunitare implicite. Grija bibliotecarilor și solidaritatea cititorilor deveniți „prietenii ai bibliotecii” mențin aceste spații vii.

În acest context, cercetarea calitativă Harta Bibliotecilor de Cartier (HBC) și-a propus să ilustreze potențialul de transformare al bibliotecilor publice prin exemple de bună practică din filialele locale. HBC a urmărit să evidențieze impactul bibliotecilor asupra calității vieții, contribuția lor la menținerea echității sociale și la coagularea comunităților urbane. Cercetarea a căutat să susțină cauza bibliotecilor în narațiunea publică și să aducă argumente pentru dezvoltarea și extinderea rețelei de biblioteci publice din cartiere.

...

Susținerea bibliotecilor publice pe măsura nevoilor nu înseamnă doar locuitori informați, ci și echilibrați emoțional, integrați într-o comunitate de interese și practici ca cetățeni rezilienți și solidari în situații de criză. Asociată nu doar distribuției de cultură și educație, ci și locuirii, biblioteca poate funcționa ca un laborator al comunităților.

<https://www.anuala.ro/proiecte/2023/168/>

- 01. panou intrare/ entrance panel
- 02. rastel biciclete/ bicycle rack
- 03. pubele colectare selectivă/ selective waste collection
- 04. panou de informare/ informative panel
- 05. masă de picnic/ picnic table
- 06. gradene/ seating benches
- 07. masă de ping-pong/ ping-pong table
- 08. loc de joacă/ playground
- 09. vestiar exterior/ outdoor dressing cabin
- 10. teren de volei/ volleyball court

Q

Știți (dați exemplu) un exemplu de „proiect” de arhitectură care să nu propună o construcție?

... să propună o structură temporară, alte implicări ale specialiștilor sau alte moduri de a interveni?

13.20-13.25

Apoi pauza pana la 13.35

cercetare, documentare, intervenție

Proiecte de cercetare/acțiune care folosesc a posteriori experiența vernacularului (urban) cu diferite mize profesionale, sociale etc.

— Urban Think Tank, ETH Zürich, Torre David

Torre David, un turn de birouri cu 45 de etaje din Caracas, era aproape gata când a fost abandonat. Neglijat timp de mai bine de un deceniu, în 2007 a devenit casa improvizată a unei comunități de peste 1.000 de familii care trăiau într-o ocupație extra-legală și fragilă, pe care mulți au numit-o „o mahala verticală”.

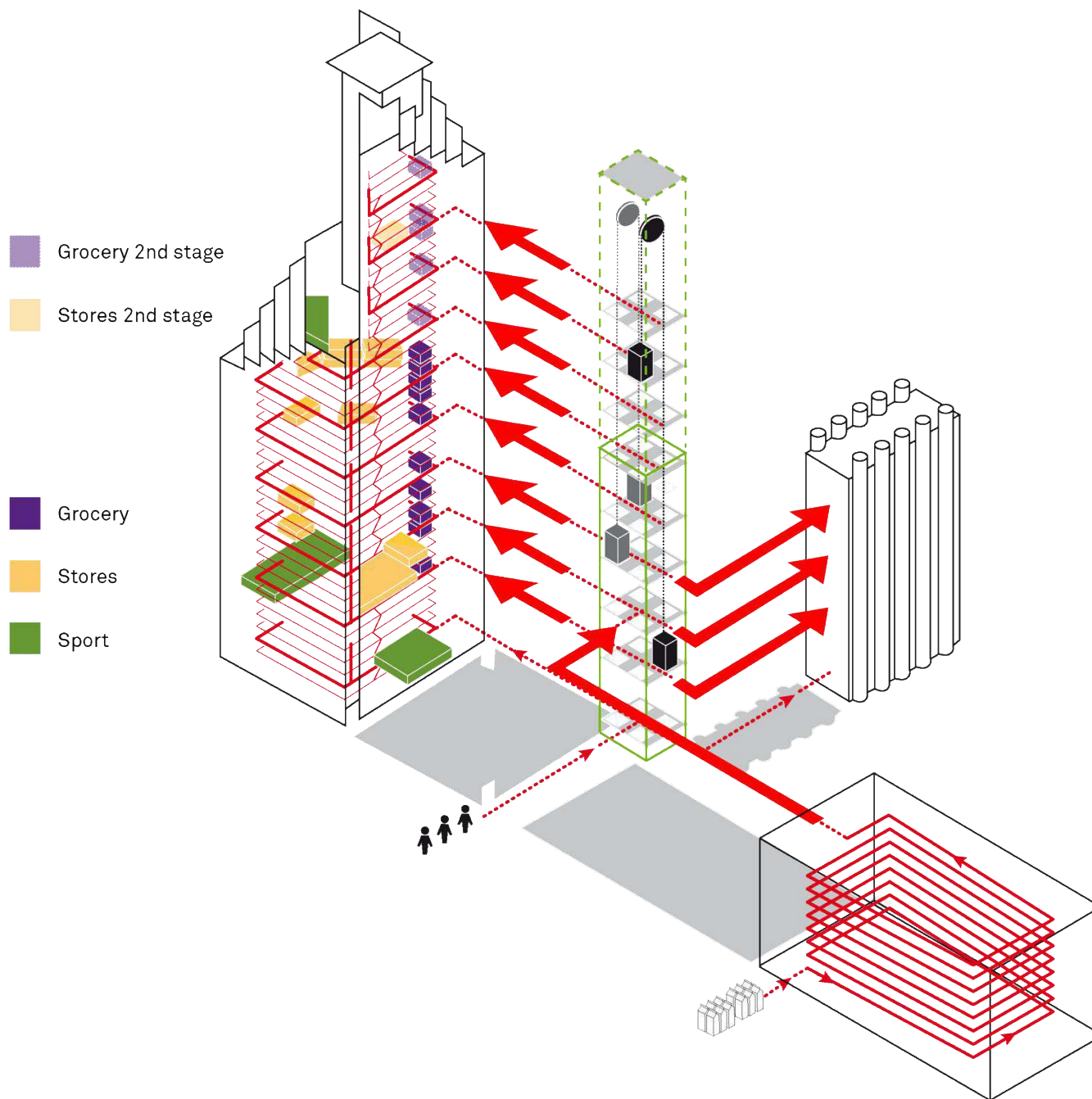
U-TT a început să cerceteze și să documenteze organizarea fizică și socială a turnului, considerând că există ceva valoros de învățat din ceea ce locuitorii au creat în opt ani de ocupare ilegală. Comunitatea nu era nici un bârlog al criminalității, nici o utopie romantică. Mai degrabă, Torre David era o clădire care poseda complexitatea unui oraș. Ea a îmbinat structura formală și adaptarea informală pentru a oferi soluții necesare de urgență. În 2012, U-TT a început să lucreze cu rezidenții și cu o echipă diversă de colaboratori pentru a ... concepe propuneri de modernizare. Inginerii de la ETH Zürich au dezvoltat scheme noi de infrastructură circulatorie, electrică și de apă. În timp ce se adună fondurile pentru realizarea unora dintre aceste idei, munca de documentare a fost prezentată prin cărți, filme, conferințe, expo...

Torre David, Urban Think Tank, Caracas, 2012, <http://urban-thinktank-hk.ch/utt-archive/project/torre-david/>

<http://urban-thinktank-hk.ch/utt-archive/project/torre-david/>

<https://divisare.com/projects/209495-urban-think-tank-iwan-baan-torre-david-gran-horizonte>

<https://www.lars-mueller-publishers.com/torre-david>

<https://www.archdaily.com/530345/urban-think-tank-responds-to-the-forced-eviction-of-torre-david-residents>

a construi vs. a îngriji/a întreține

Teme ale contemporaneității înrudite cu economia/ecologia, responsabilitatea față de mediu, sustenabilitatea etc., dar și o întrebare ridicată într-un moment cheie al profesiei, unul în care arhitectura este ubicuă:

este oare arhitectura o profesie dedicată exclusiv gestiunii «mai multului», excesului? (Bouman)

— Lacaton & Vassal, Place Léon Aucoc, Bordeaux, 1996

Puține lucruri sunt în asemenea fel de motivate de maximalism ca arhitectura. Această meserie se remarcă prin dorința aproape nelimitată de a se dovedi pe sine. Succesul depinde de plenitudinea portofoliului, de dimensiunea proiectelor, de clienții prestigioși, de un potop de publicitate și, nu în ultimul rând, de personalitățile narcisiste, compulsive și histrionice pentru care nimic nu este niciodată suficient...

*Dar, putem face ceva făcând (aproape) nimic?
Putem realiza ceva făcând prea mult?
Putem face ceea ce trebuie să facem, făcând doar ceea ce este necesar?
Cum definim a face prea mult, prea puțin?
Cum să ne gândim la a face oricum?*

Ole Bouman

Archis vol. 20, #2
Per issue
€ 15

ARCHITECTS DO NOTHING! featuring Architects redefining the brief by ANDREAS RUBY, GIANCARLO De CARLO, MIRKO ZARDINI, MARK WIGLEY; Devant moi, le déluge (flood cards + pamphlet); LOU REED talks to SAM JACOB; LAURIE ANDERSON walks; ASPHALT, DUST, CHAMPAGNE, free AMO POSTER plus 24 pages TRANSURBANISM IN CHINA, and MORE in this issue of:

VOLUME

a project by Archis + AMO + C-LAB + ...

Doing (almost) nothing

Lacaton & Vassal
Place Léon Aucoc, Bordeaux, 1996

Lacaton & Vassal
Place Léon Aucoc, Bordeaux, 1996

Lacaton & Vassal
Place Léon Aucoc, Bordeaux, 1996

Acest proiect se înscrie în cadrul unui plan de "înfrumusețare" a mai multor piețe din oraș, inițiat de Consiliul Local din Bordeaux în 1996. Piața este de formă triunghiulară, mărginită de copaci, cu bănci și un spațiu pentru jocul de pétanque, ca o piață de sat.

În jurul ei, casele cu fațadele lor sobre, dar bine proiectate, constituie un excelent exemplu de arhitectură de patrimoniu și de locuințe publice colective.

La prima noastră vizită avem senzația că această piață este deja frumoasă prin autenticitatea ei, lipsită de sofisticare. ea posedă frumusețea a ceea ce este evident, necesar, corect. Semnificația sa reiese direct. Oamenii par să se simtă aici ca acasă, într-o atmosferă de armonie și liniște formată de-a lungul multor ani.

Am petrecut ceva timp urmărind ceea ce s-a întâmplat acolo. Am stat de vorbă cu câțiva dintre locuitori.

Apoi ne-am întrebat despre un proiect de dezvoltare a acestei piețe în vederea înfrumusețării ei.

La ce se rezumă ideea de "înfrumusețare" ?

Implică oare înlocuirea unui covor vegetal cu altul ? O bancă din lemn cu un design mai modern din piatră ? Sau o lampă de iluminat cu o altă lampă mai la modă ? Nimic nu necesită un set prea mare de schimbări.

Înfrumusețarea nu-și are locul aici. Calitatea, farmecul, viața există. Piața este deja frumoasă.

Ca proiect ne-am propus să nu facem nimic în afară de câteva lucrări de întreținere simple și rapide — înlocuirea pietrișului, curățarea mai frecventă a pieței, tratarea teilor, modificarea ușoară a circulației — de natură să îmbunătățească utilizarea pieței și să îi mulțumească pe localnici.

<https://www.lacatonvassal.com/index.php?idp=37#>

a construi mai puțin, a construi mai prudent

Teme ale contemporaneității înrudite cu economia/ecologia, responsabilitatea față de mediu, sustenabilitatea etc.

— Lacaton & Vassal, Școala de arhitectură, Nantes, 2009

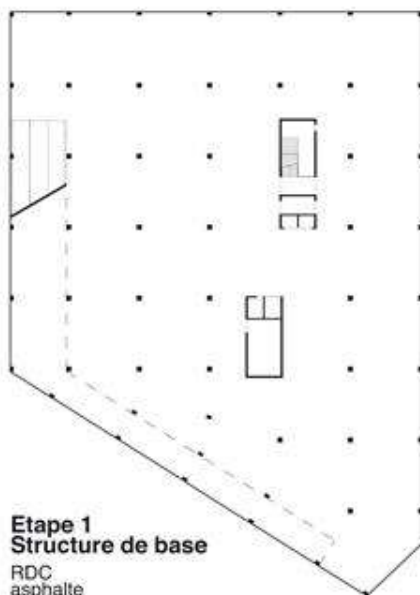
— Raumlabor +, *Tempelhof*, 2012

arh. Lacaton & Vassal
Școala de arhitectură, Nantes, Franța, 2009
<http://www.lacatonvassal.com/index.php?idp=55>

- ESPACE LIBRE APPROPRIABLE
- ESPACE PROGRAMME
- ESPACE EXTERIEUR

Raumlabor +
Tempelhof: Floating University, Dezvoltare activată, The Great Worlds Fair, ... Berlin, 2009+

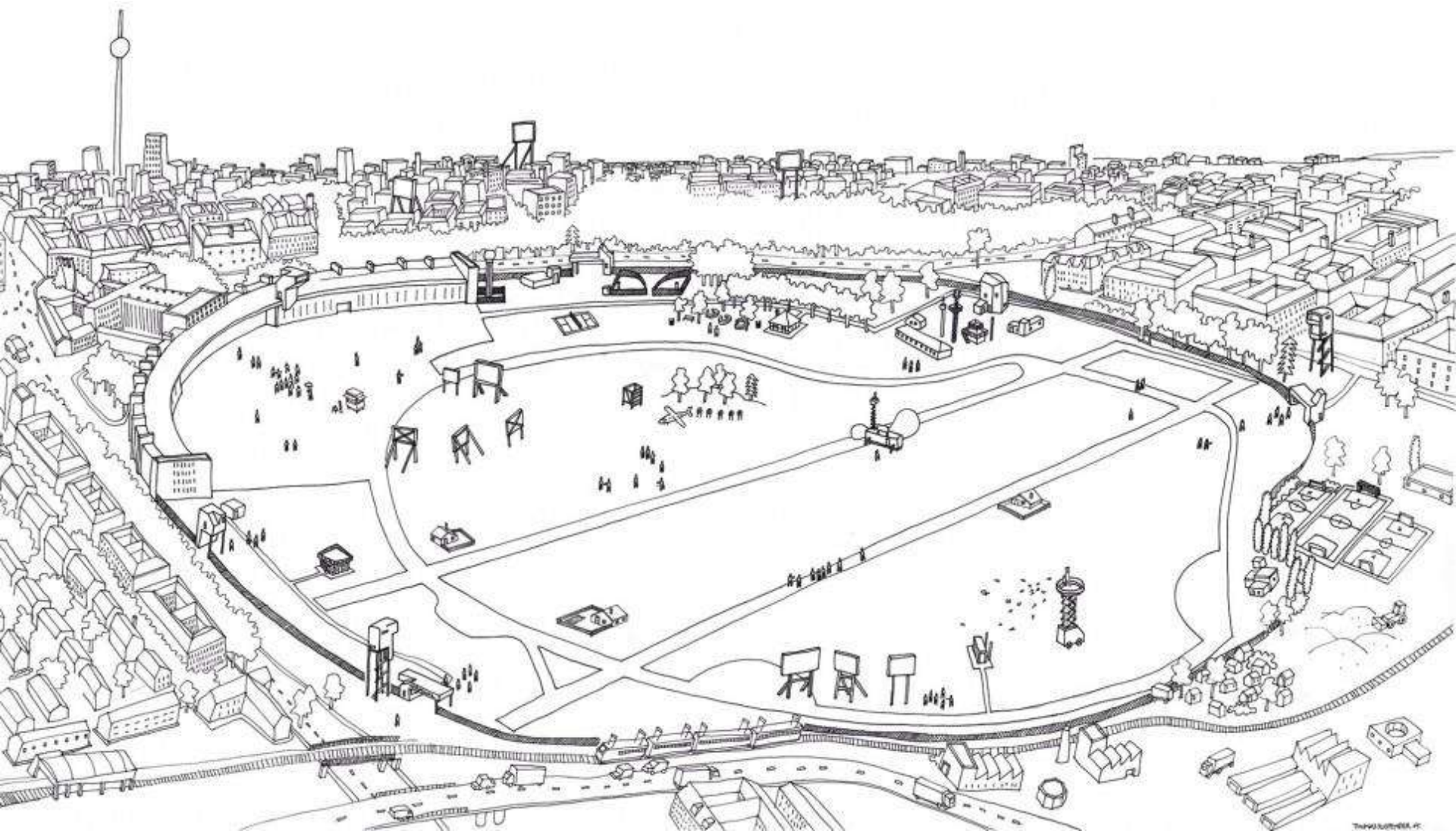

Raumlabor +
Tempelhof: Floating University, Dezvoltare activată, The Great Worlds Fair, ... Berlin, 2009+
<https://raumlabor.net/tempelhof/>

... spațiile existente sunt descoperite pentru noi utilizări, sunt create spații publice și ideile pentru dezvoltarea pe termen lung sunt experimentate și testate la fața locului și 1:1. Depinde de conceptul și de orientarea fazei de activare ce spații publice sunt create, ce locuri sunt ocupate și ce idei își găsesc loc de realizare. Utilizarea temporară de către artiști și actori culturali poate avea un efect durabil și pozitiv asupra viziunii câmpului Tempelhof ca un nou loc în oraș.

<https://raumlabor.net/aktivierende-stadtentwicklungflughafen-tempelhof/>

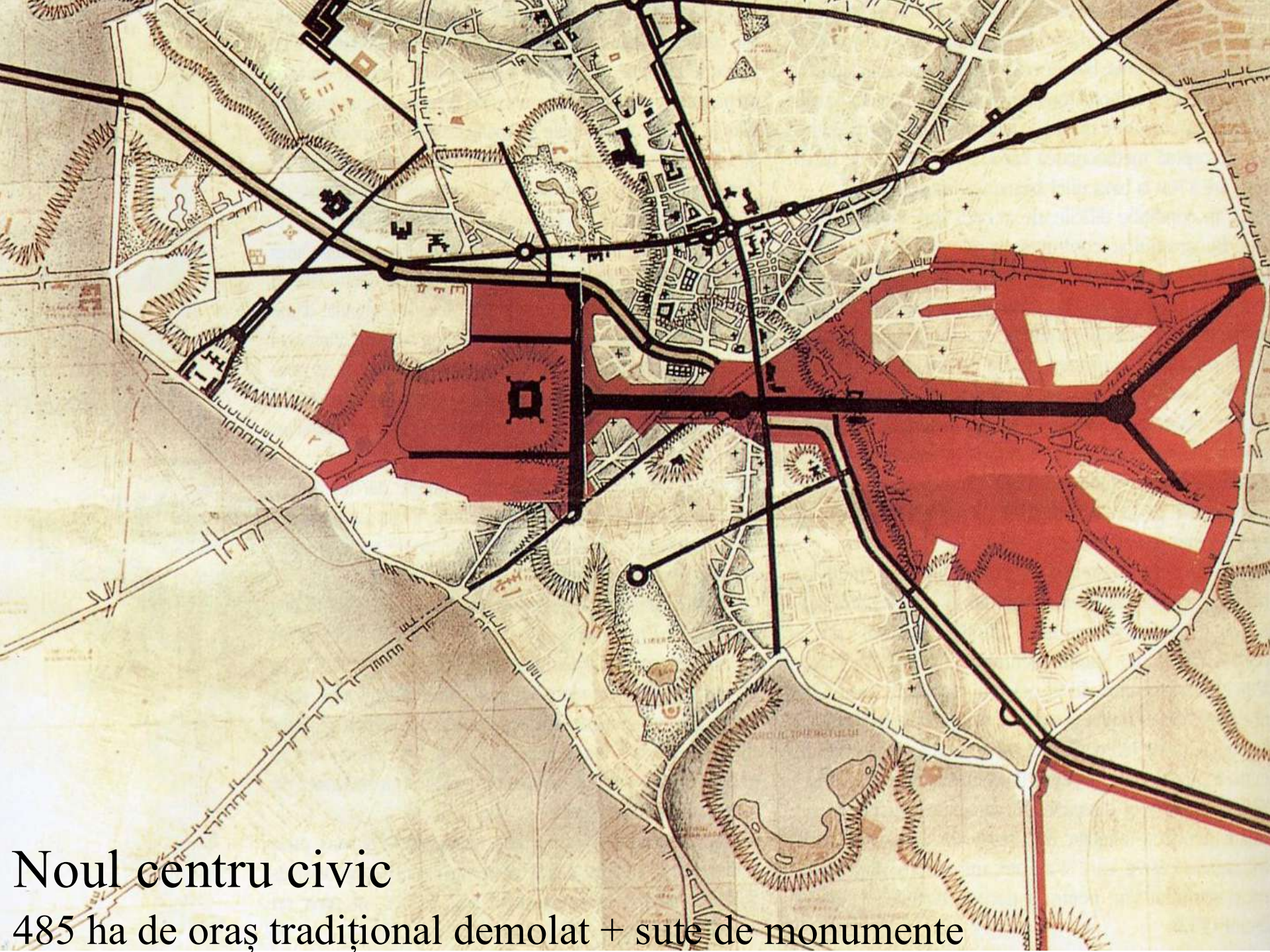

restaurare, reabilitare, refuncționalizare, reutilizare, ... vs. distrugere

Teme ale contemporaneității înrudite cu economia/ecologia, responsabilitatea față de mediu, sustenabilitatea etc., care privilegiază continuitatea istorică și aprecierea culturală a mediului construit, în legătură cu alternativele la construcția nouă:

- Zeppelin, Ideilagram, OAR, Uranus Acum, București, 2020
- Witherford Watson Mann, Astley Castle, 2013
- Planwerk Arhitectura și Urbanism, Klara Veér, Casa Hintz, Cluj, 2023
- David Chipperfield, Insula muzeelor (Neues Museum), Berlin, 1999–2018
- Marmorosch Blank, București, 2017–2021
- Diller Scofidio + Renfro, Piet Oudolf, The High-line, New York, 2006–2019
- Latz+Partner, Landschaftspark Duisburg-Nord, 1990–2002

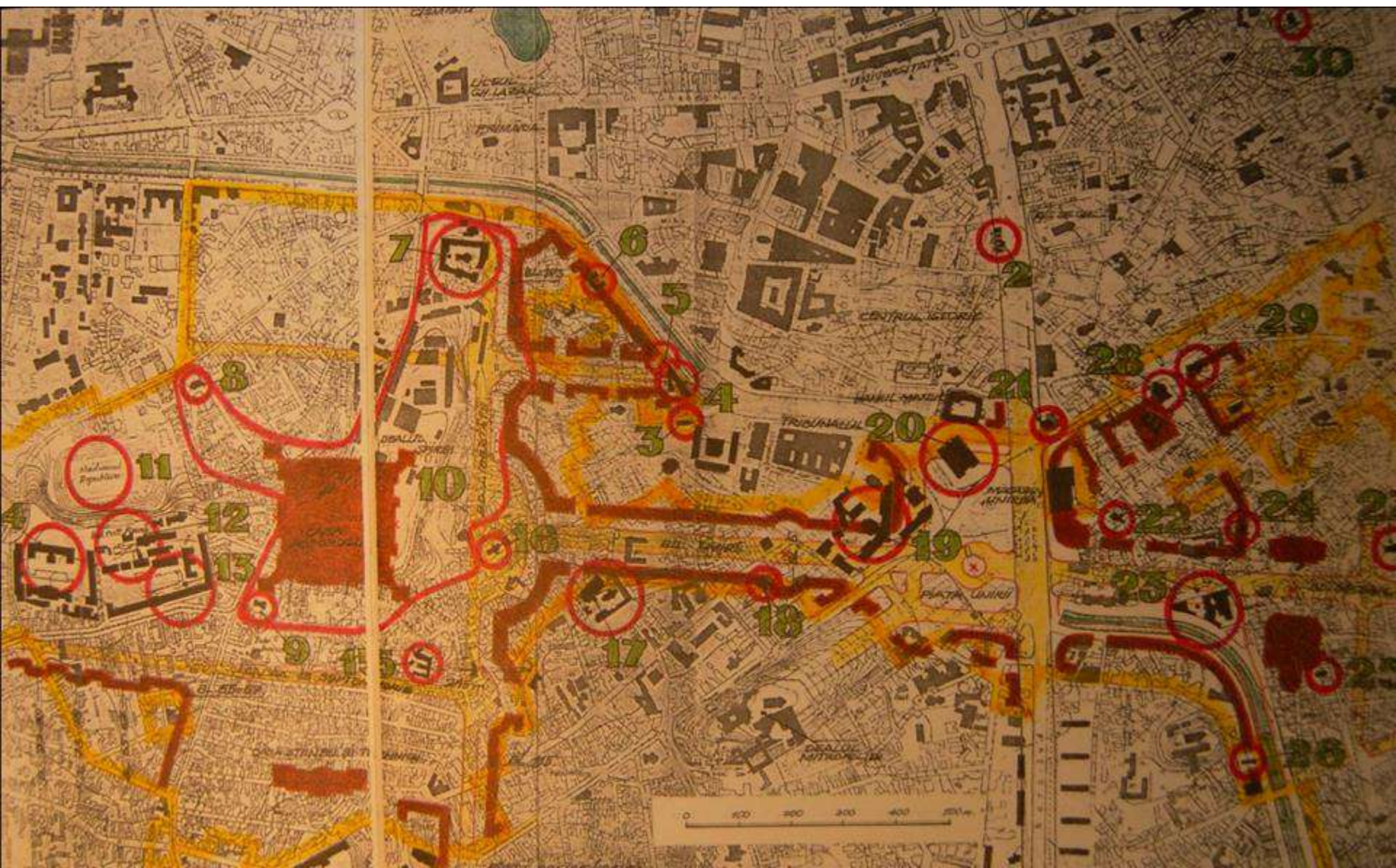

Noul centru civic

485 ha de oraș tradițional demolat + sute de monumente

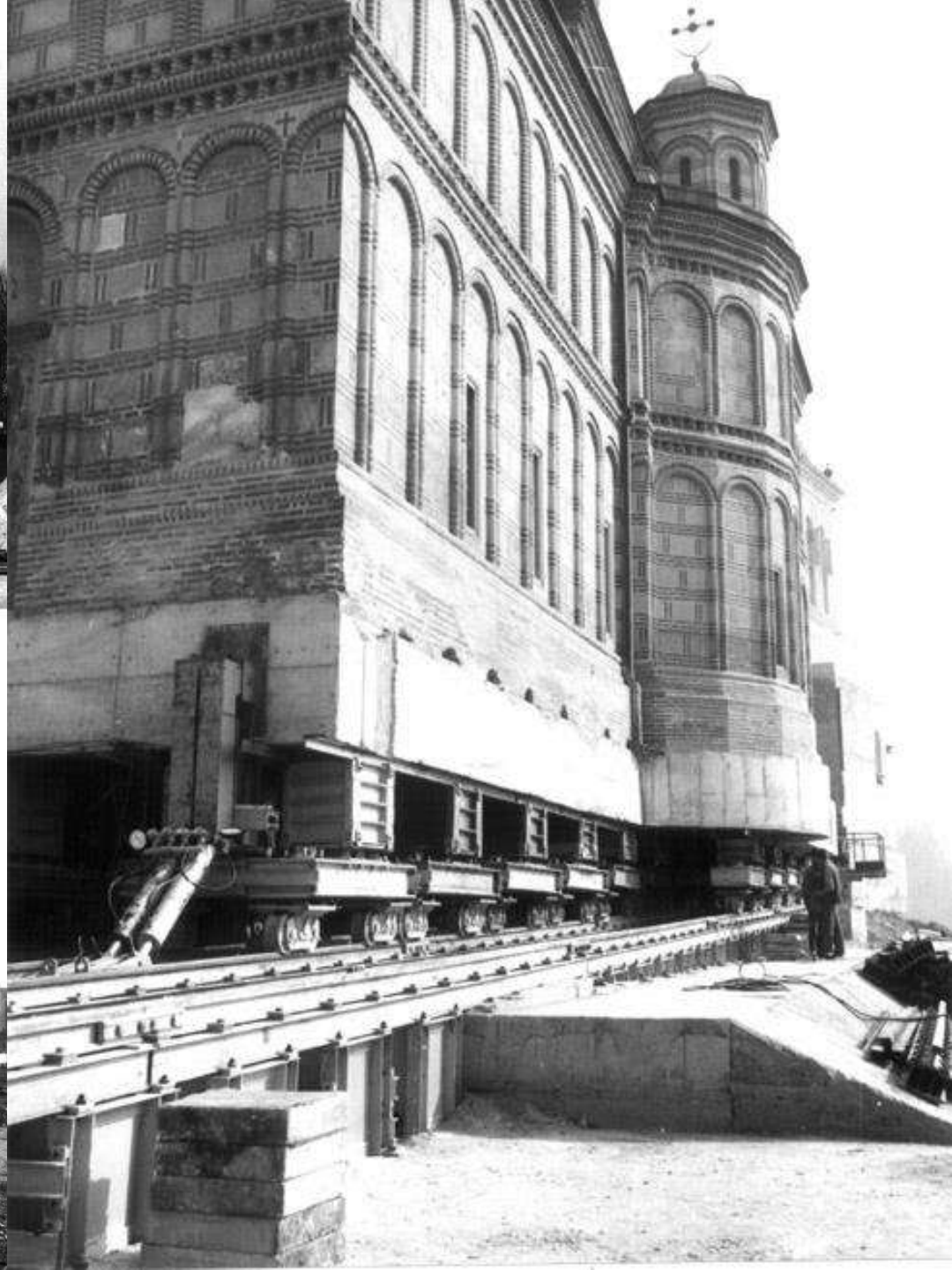

Uranus Acum. Expoziție, arhivă digitală și instalații în spațiu public, 2020-(în derulare)

Zeppelin, Ideilagram, Ordinul Arhitecților din România Filiala București

<https://uranusacum.ro/en/>

Witherford Watson Mann, Astley Castle, 2013 [Stirling Prize 2013]
© Helene Binet

Witherford Watson Mann, Astley Castle, 2013 [Stirling Prize 2013]
© Helene Binet

Planwerk Arhitectura și Urbanism, Klara Veér, Casa Hintz, 2023
[Premiul secțiunii restaurare ex-aequo Bienala UAR 2023]
© Vaczi Roland, Planwerk

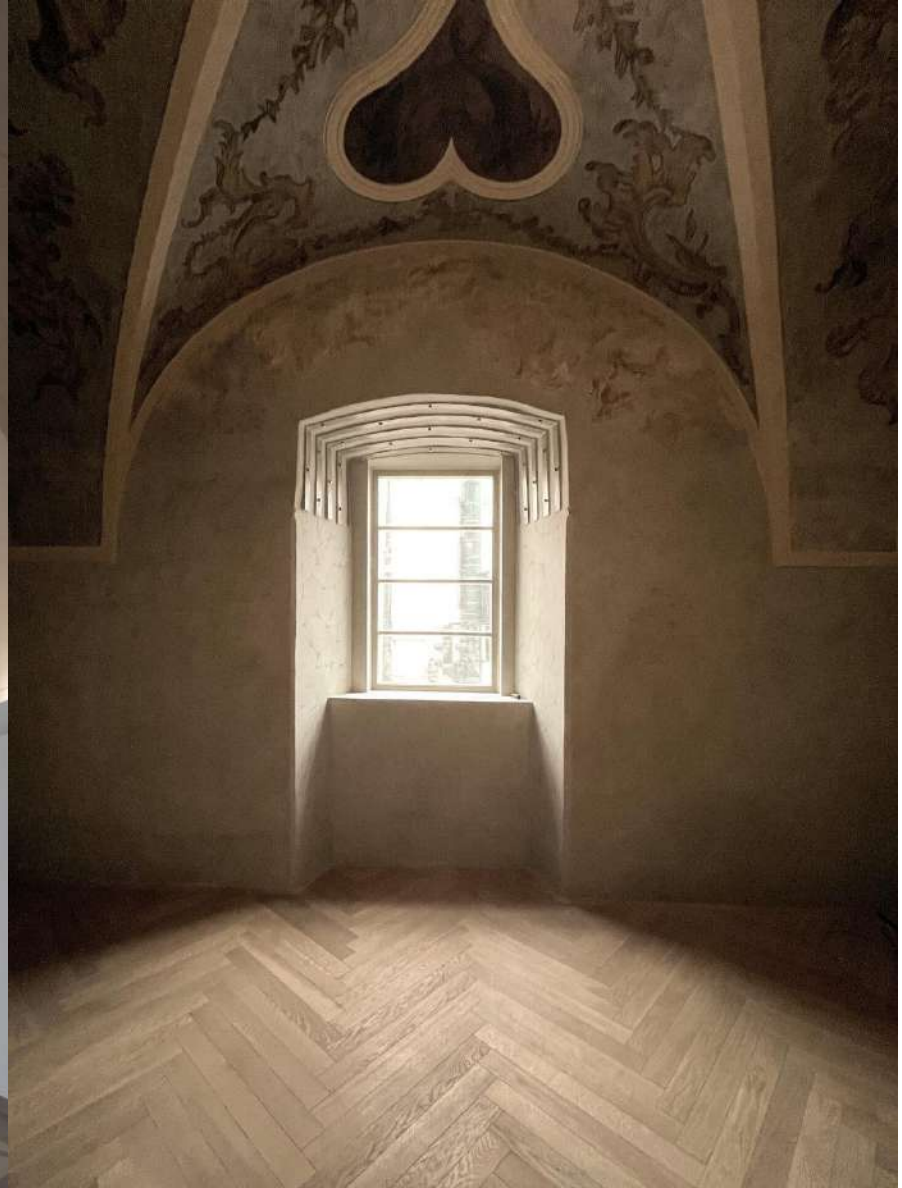
Planwerk Arhitectura și Urbanism, Klara Veér, Casa Hintz, 2023
[Premiul secțiunii restaurare ex-aequo Bienala UAR 2023]
© Vaczi Roland, Planwerk

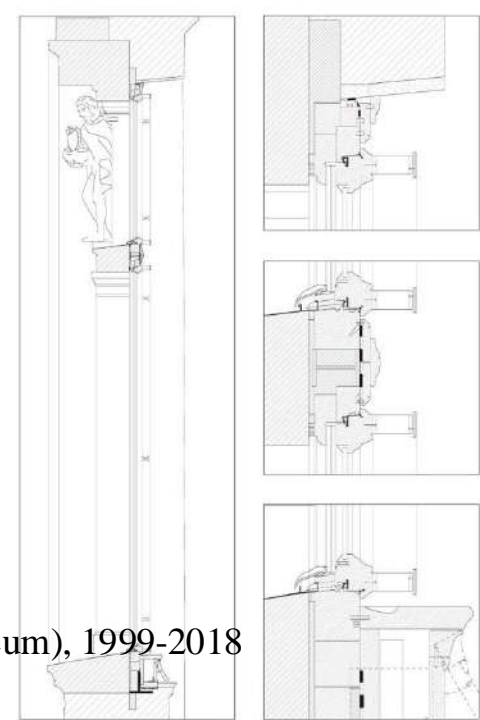
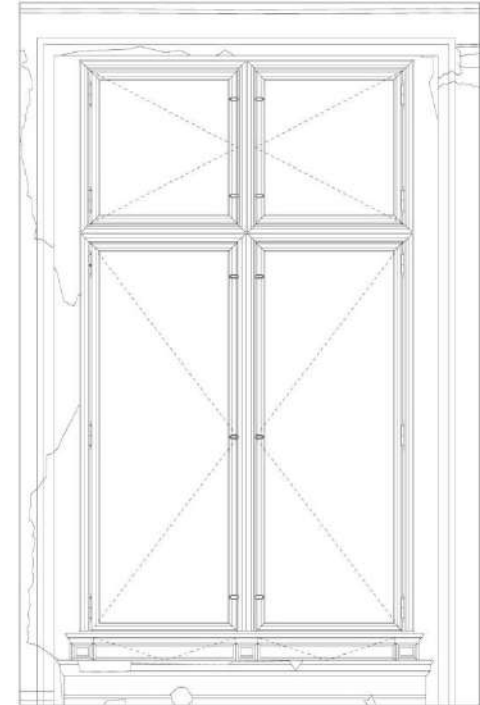

David Chipperfield, Insula muzeelor (Neues Museum), 1999-2018
© Achim Kleuker, Johannes Bennke

David Chipperfield, Insula muzeelor (Neues Museum), 1999-2018
© Achim Kleuker, Johannes Bennke

David Chipperfield, Insula muzeelor (Neues Museum), 1999-2018
© Achim Kleuker, Johannes Bennke

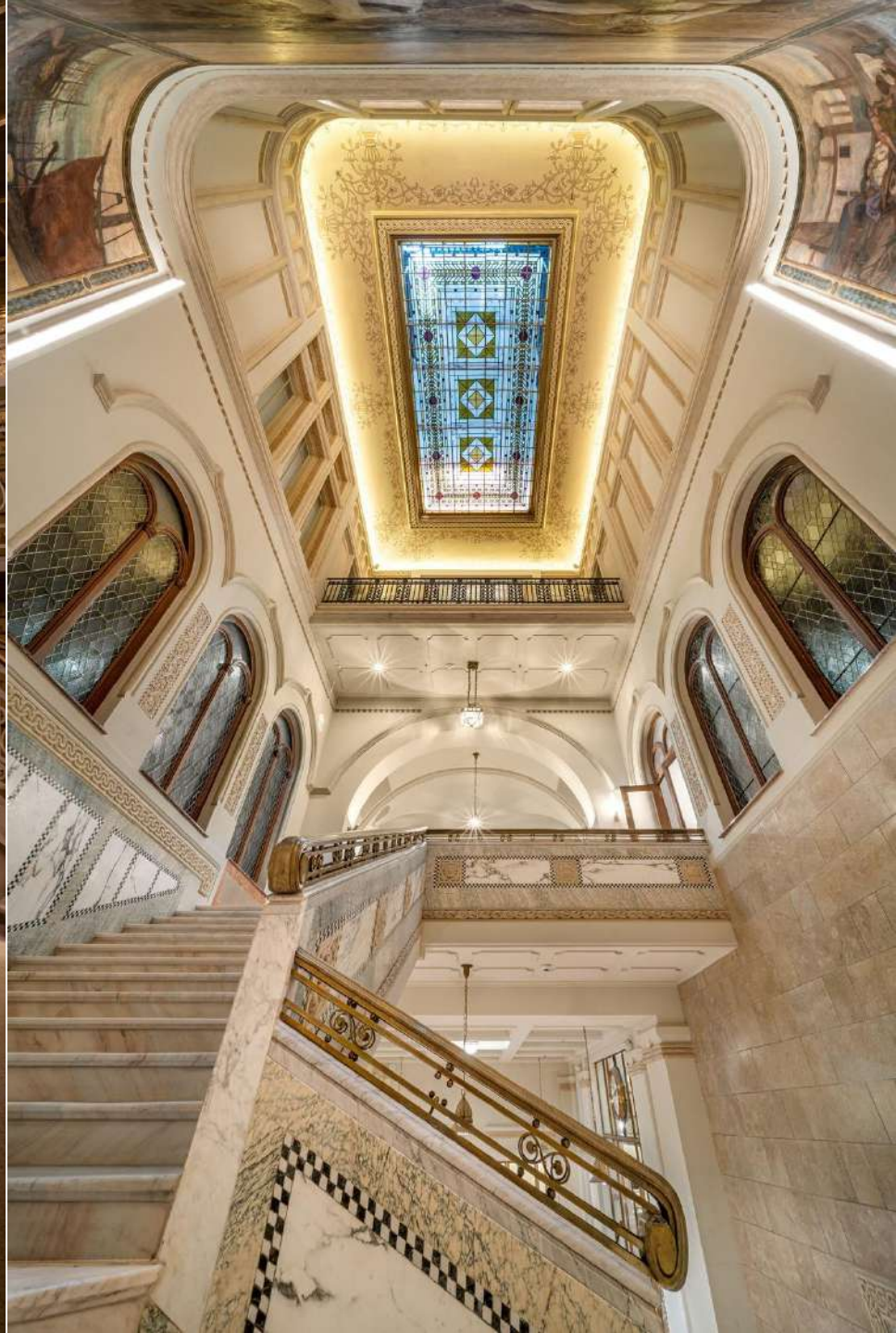
Cumulus Architecture, Arh. Adrian Soare, Palatul Marmorosch Blank
© Radu Matei, Mihai Georgiadi

Cumulus Architecture, Arh. Adrian Soare, Palatul Marmorosch Blank
© Radu Matei, Mihai Georgiadi

James Corner Field Operations, Diller Scofidio + Renfro, Piet Oudolf , *The High-line*, New York, 1999
© Joel Sternfeld

James Corner Field Operations, Diller Scofidio + Renfro, Piet Oudolf , *The High-line*, New York, 1999
© Joel Sternfeld

KEEP IT SIMPLE

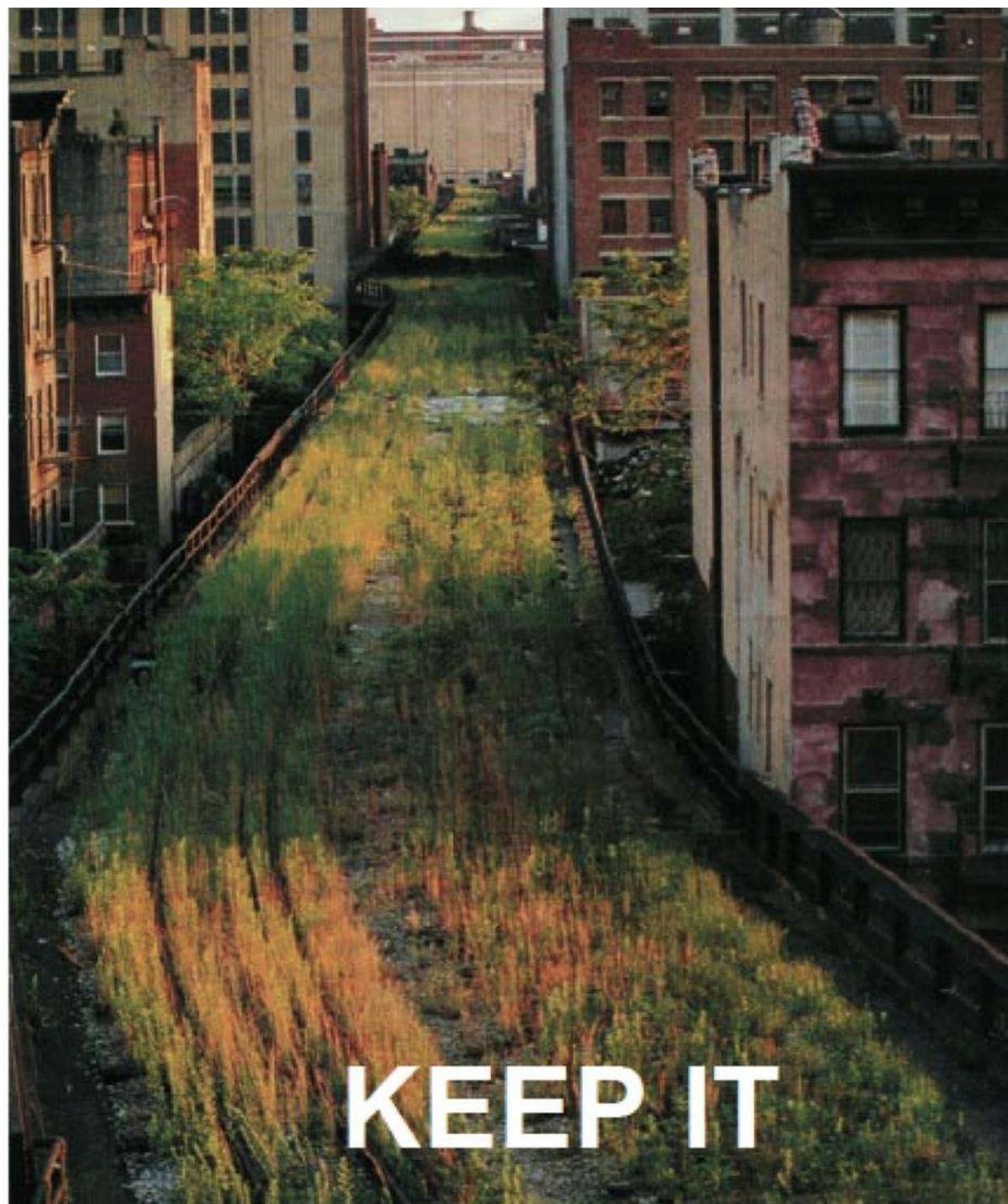
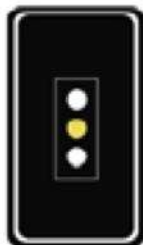
KEEP IT WILD

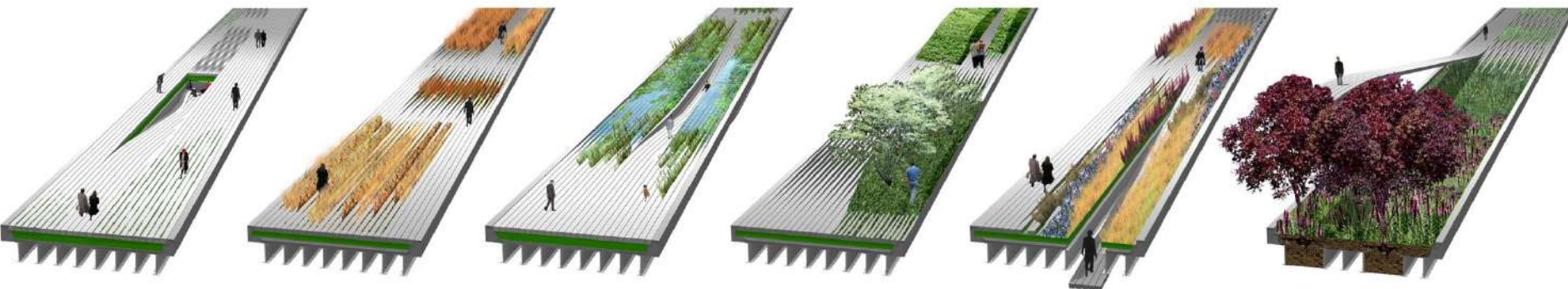
KEEP IT QUIET

KEEP IT SLOW

KEEP IT

PIT
0% : 100%

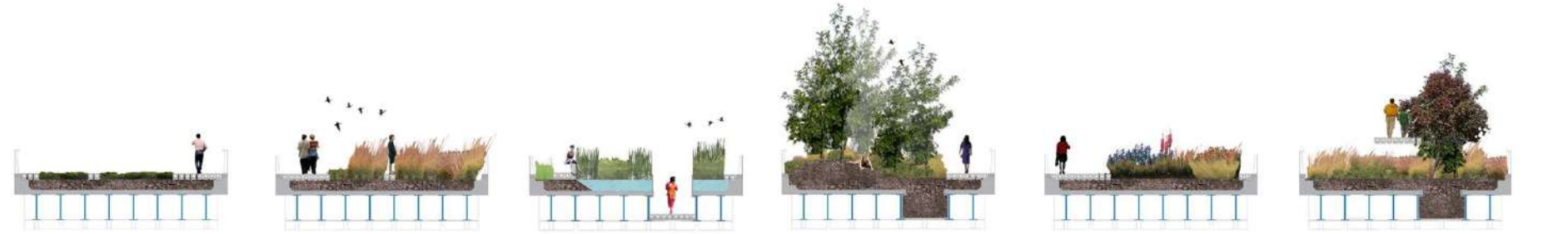
PLAINS
40% : 60%

BRIDGE
50% : 50%

MOUND
55% : 45%

RAMP
60% : 40%

FLYOVER
100% : 10%

MOSSLAND

Oxeranthum
Leucobryum
Polytrichum
Thuidium

wet

TALL MEADOW

Avena
Festuca
Miscanthus
Pennisetum
Sorghastrum

dry

WETLAND

Aster
Carex
Epimedium
Luzula
Lythrum
Verbena

wet

WOODLAND THICKET

Adiantum spp.
Asarum
Betula nigra 'Heritage'
Clethra barbinervis
Saxifraga albidum
Osmunda spp.
Viburnum dentatum

wet/average

MIXED PERENNIAL MEADOW

Artemisia
Eryngium giganteum
Heuchera
Monarda
Panicum
Sanguisorba officinalis
Salvia

dry/average

YOUNG WOODLAND

Agastache
Buxus sempervirens
Cercis canadensis
Lavatera
Rhus chinensis
Salix eleagnos

average

James Corner Field Operations, Diller Scofidio + Renfro, Piet Oudolf , *The High-line*, New York, 2006-2019
© Joel Sternfeld

James Corner Field Operations, Diller Scofidio + Renfro, Piet Oudolf , *The High-line*, New York, 2006-2019
© Joel Sternfeld

Latz+Partner, Landschaftspark Duisburg-Nord, 2002–
© Arndt Guenther

<https://www.landschaftspark.de/en/background-knowledge/urban-development/>
dar uitați-vă și la
[/international-building-exhibition//landscape-architecture//industrial-nature/](#)

Latz+Partner, Landschaftspark Duisburg-Nord, 2002–
© Johannes Höhn

